

KIRJALLINEN KYSYMYS 924/2014 vp

Sähkösavukkeissa käytettävien nikotiinittomien makunesteiden turvallisuus

Eduskunnan puhemiehelle

Sähkösavukkeet ovat kasvattaneet suosiotaan myös Suomessa viime vuosina. Niiden suosio on lisääntynyt erityisesti nuorten ikäluokkien keskuudessa. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tutkimuksen mukaan enemmän kuin joka kolmas suomalaisista sähkösavukkeen käyttäjistä oli alle 25-vuotias ja yli 60 prosenttia oli alle 35-vuotiaita.

Samaan aikaan sähkösavukkeiden käytön turvallisuuteen liittyvä säätely on monessakin mielessä puutteellista. Käytännössä sähkösavukkeissa käytettäviä nikotiinittomia makunesteitä ei ole tutkittu. Toisaalta sähkösavukkeissa ja makunesteissä ei niiden tuottajien tarvitse esittää kuluttajille ainesosaluetteloja. Lisäksi voimassa oleva tupakkalaki mahdollistaa pahimmillaan sen, että jopa alaikäiset kuluttajat voivat hankkia itselleen sähkösavukkeita ja nikotiinittomia makunesteitä.

Nykyinen vaillinaisen sähkösavukkeiden turvallisuuden valvonta perustuu hiljattain EU:ssa hyväksyttyyn uuteen tupakkatuotedirektiiviin. Sen mukaan sähkösavukkeissa ja nikotiinia sisältävissä nesteissä pitää olla tuotetiedot, ainesosaluettelo ja terveystietokannat keuhkoilla 2016. Nikotiinittomia nesteitä tämä direktiivi ei koske.

Nikotiinittomien nesteiden löysemppää valvontaa on tähän asti perusteltu niissä käytettävien ainesosien turvallisuudella. Tyypillisimmin ni-

kotiinittomat makunesteet sisältävät muassa propyleeniglykolia, glyserolia, mentholia, kaa-kaota, vettä ja muita makuaineita. Alustavissa kansainvälisissä tutkimuksissa on kuitenkin havaittu, että sähkösavukkeessa höyrystettynä turvallisinakin pidetyistä nikotiinittomista makunesteistä saattaa syntyä terveydelle haitallisia aineita, esimerkiksi syöpää aiheuttavia nitrosamiineja sekä dietyleeniglykolia.

Lisäksi kotimaiselle Myrkytystietokeskukselle tulleet tiedustelut sähkösavukkeiden turvallisuudesta ovat olleet vahvassa kasvussa. Tiedossa on myös useita tapauksia, joissa sähkösavukkeissa käytettävät nikotiinittomat nesteet ovat aiheuttaneet lapsille useita myrkytyksiä.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä sähkösavukkeissa käytettävien nikotiinittomien makunesteiden turvallisuuden selvittämiseksi ja

millä toimilla hallitus voi estää sähkösavukkeiden ja niiden makunesteiden päätyksen lasten ja alaikäisten käsiin?

KK 924/2014 vp — Sinuhe Wallinheimo /kok ym.

Helsingissä 28 päivänä marraskuuta 2014

Sinuhe Wallinheimo /kok
Ben Zyskowitz /kok

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimitanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Sinuhe Wallinheimon /kok ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 924/2014 vp:

Mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä sähkösavukkeissa käytettävien nikotiinittomien makunesteiden turvallisuuden selvittämiseksi ja

millä toimilla hallitus voi estää sähkösavukkeiden ja niiden makunesteiden päätyminen lasten ja alaikäisten käsiin?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Tupakkalaisissa (693/1976) sähkösavukkeita säännellään ainoastaan mainonnan osalta. Laki kieltää tupakkajäljitelmien ja tupakan vastikkeiden mainonnan ja myynninedistämisen. Sähkösavukelaitteet ovat tupakkajäljitelmiä, ja sähkösavukkeissa käytettävät nesteet ovat tupakan vastikkeita. Nikotiinia sisältävät nesteet on Suomessa luokiteltu lääkkeeksi, eikä niillä ole myyntilupaa. Nikotiinittomia nesteitä sen sijaan saa myydä Suomessa.

Keväällä 2014 hyväksytty EU:n uusi tupakkatuotedirektiivi (2014/40/EU) ei koske nikotiinittomia sähkösavukkeita. Siinä kuitenkin kehoitetaan jäsenvaltioita sääntelemään kansallisesti nikotiinittomista sähkösavukkeista, makuaineista, ikärajoituksista sekä sähkösavukkeiden käytöstä niissä tiloissa, joissa tupakointi on kielletty.

Direktiivin edellyttämät muutokset on saatettava kansallisesti voimaan viimeistään

20.5.2016. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriön Tie savuttomaan Suomeen -tupakkapoliittisessa toimenpideohjelmassa (2014) esitetään direktiivin kanssa samassa yhteydessä tehtäviä muita uudistuksia tupakkalakiin. Siinä ehdotetaan, että tupakkajäljitelmille ja tupakan vastikkeille tulisi asettaa vastaava esilläpitokielto kuin tupakkatuotteilla on tupakkalaisissa. Lisäksi ehdotetaan, että tupakkajäljitelmien ja tupakan vastikkeiden myynti tulisi kieltää alle 18-vuotiaille. Ohjelmassa myös linjataan, että sähkösavukkeiden käyttö tulisi kieltää samoissa tiloissa, joissa tupakointi on kielletty. Säädösten tarkoituksena on estää sähkösavukkeiden ja niissä käytettävien nesteiden päätyminen alaikäisten käsiin.

Sähkösavukkeessa käytettävä nikotiiniton neste kuuluu kemikaalilain soveltamisalaan siltä osin kuin kemikaalilainsäädäntö asettaa vaatimuksia kyseiselle kemikaaliseokselle. Kemikaalilainsäädännössä aineille on asetettu rekisteröinti-, rajoitus-, lupa- ja merkintä- sekä pakkausvaatimukset ja tietojen toimittamista koskevat velvoitteet. Niitä on noudatettava, kun tuodaan sähkösavukkeita markkinoille. Kuluttajaturvallisuuslain kautta tulee velvoite huolehtia siitä, että kulutustavara ei aiheuta vaaraa terveydelle. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) valvoo sekä kemikaalilain että kuluttajaturvallisuuslain noudattamista.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) seuraa kaikkea sähkösavukkeisiin liittyvää tutkimusta kuten sähkösavukkeissa käytettäviä nikotiinittomia nesteitä ja niiden vaikutuksia.

KK 924/2014 vp — Sinuhe Wallinheimo /kok ym.

Ministerin vastaus

Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 2014

Peruspalveluministeri Susanna Huovinen

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 924/2014 rd undertecknat av riksdagsledamot Sinuhe Wallinheimo /saml m.fl.:

Vilka åtgärder ämnar regeringen vidta för att utreda säkerheten hos de nikotinfria smakvätskor som används i elektroniska cigaretter och

med hjälp av vilka åtgärder kan regeringen förhindra att elektroniska cigaretter och smakvätskor avsedda för dem kommer i händerna på barn och minderåriga?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

I tobakslagen (693/1976) regleras elektroniska cigaretter endast i fråga om reklam. Reklam och annan säljfrämjande verksamhet som gäller tobaksimitationer och tobakssurrogat är förbjuden. Elektroniska cigaretter är tobaksimitationer och de vätskor som används i dem är tobakssurrogat. I Finland har nikotinhaltiga vätskor klassificerats som läkemedel och det finns inte försäljningstillstånd för dem. Det är däremot tillåtet att sälja nikotinfria vätskor i Finland.

På våren 2014 godkändes EU:s nya direktiv om tobaksprodukter (2014/40/EU). Det gäller inte nikotinfria elektroniska cigaretter. I direktivet uppmanas emellertid medlemsstaterna att utarbeta nationella bestämmelser om elektroniska cigaretter utan nikotin, smakämnen, åldersgränser och användningen av elektroniska cigaretter i rum där tobaksrökning är förbjuden.

De ändringar som direktivet förutsätter ska träda i kraft nationellt senast den 20 maj 2016.

Dessutom läggs i social- och hälsovårdsministeriets tobakspolitiska åtgärdsprogram Mot ett rökfritt Finland (2014) fram övriga förslag till ändringar av tobakslagen vilka bör göras i anslutning till direktivet. I det föreslås att synlighållande av tobaksimitationer och tobakssurrogat bör förbjudas på samma sätt som tobaksprodukter förbjuds i tobakslagen. Dessutom föreslås det att försäljning av tobaksimitationer och tobakssurrogat bör förbjudas för personer under 18 år. Det föreslås också att användning av elektroniska cigaretter bör förbjudas i rum där tobaksrökning är förbjuden. Syftet med bestämmelserna är att förhindra att elektroniska cigaretter och de vätskor som används i dem kommer i händerna på minderåriga.

Den nikotinfria vätska som används i elektroniska cigaretter hör till tillämpningsområdet för kemikalielagen till den del som kemikalielagstiftningen ställer krav på kemikalieblandningen i fråga. Inom kemikalielagstiftningen har för ämnen satts registrerings-, begränsnings-, tillstånds-, märknings- och förpackningskrav och där finns bestämmelser om skyldigheter som gäller informationsgivande. De här bestämmelserna ska iakttas när elektroniska cigaretter förs ut på marknaden. I konsument säkerhetslagen finns bestämmelser om skyldigheten att se till att konsumtionsvaror inte förorsakar fara för hälsa. Säkerhets- och kemikalieverket (Tukes) övervakar att såväl kemikalielagen som konsument säkerhetslagen iakttas.

Institutet för hälsa och välfärd (THL) följer all den forskning som bedrivs i anslutning till elektroniska cigaretter, såsom forskning om de nikotinfria vätskor som används i elektroniska cigaretter och om deras effekter.

KK 924/2014 vp — Sinuhe Wallinheimo /kok ym.

Ministerns svar

Helsingfors den 18 december 2014

Omsorgsminister Susanna Huovinen